

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 57

Sobota, 21. julija 1934

Leto IX

Tendenca na levo

Sodelovanje socijalistov in komunistov v Franciji. — Enak poizkus na Čehoslovaškem

V Franciji so sklenili v nedeljo, dne 15. t. m. socialisti in komunisti enotno fronto, v svrhu pobijanja fašistične nevarnosti. Socialistični svet francoski je sprejel tozadevno resolucijo s 3471 glasovi. Proti je bilo 366 glasov; glasovalo pa ni 67 glasov. Konferenca je pooblastila stalni odbor, da dogovor v tem zmislu s komunisti podpiše. Resolucija se nadeja, da bo enotna akcija v nadaljnjem privedla obe stranki tudi do organične enotnosti, kakor so socialisti vedno želeli.

Zaradi učinkovitosti boja proti fašizmu in vojni nevarnosti se naj organizirajo

skupne demonstracije

po vsej Franciji ob dvajsetletnici napovedi vojne dne 2. avgusta 1914. Socialistično - komunistični pakt naj v bistvu vsebuje naslednje določbe:

Dokler traja pakt in tudi izven skupni akcij se morajo

opustiti vse medsebojne žalitve in vsi medsebojni boji.

Skupne manifestacije se morajo baviti samo z določenim ciljem ter so na njih nedopustna vsakršna prerakanja o strankinih doktrinah in taktiki strank.

V borbi proti fašizmu gre za obrambo demokratičnih svoboščin.

Vse, ki hočejo te svoboščine braniti, se naj povabi, da se udeleže skupne socialistično - komunistične akcije. Pri skupnih akcijah je sistematično nasilstvo izključeno.

Socialistični svet apelira na javnost, da se zavzame za bivšega dunajskega župana Seitza, Gabrielo Proft in Helo Prostranicky (člane predsedstva avstrijske socialne demokracije).

Glede resolucije je bilo na konferenci nekaj pesimizma. Tudi Leon Blum, ki je bil doslej nasproten sodelovanju s komunisti, je pesimist, misli pa, da pomeni ponudba sodelovanja morda le

izpremembo dosedanje marksovske politike.

Prav pomemben je pa sklep francoskega socialističnega sveta glede nadaljnega postopka. Svet bo ta svoj sklep sporočil socialistični delavski internacionali, ter jo naprosil, da se obrne v Moskvo za pojasnila, če je sodelovanje iskreno in

če je mogoče ustvariti vsaj na tej podlagi mednarodni pakt za sodelovanje.

Doslej so ponudili komunisti sodelovanje s socialisti v Franciji in na Čehoslovaškem. Logično bi bilo, da se taka ponudba napravi med obema internacionalama, kakor jo je socialistična že napravila med drugo in tretjo, ker sta obe stranki mednarodno organizirani. Iz tega razloga je francoski apel na socialistično delavsko internacionalo popolnoma opravičen in s stališča delavskega gibanja nujen. Zakaj, če se tozadevni dogovor sklene med internacionalama, je potem tu mednarodna podlaga za sodelovanje. dokler pa tega ni, tudi ni mogoče govoriti o istosmerni politiki in taktiki, ker se deželni pakti lahko nanašajo le na deželne razmere ali pa potrebe posamezne stranke.

Delavski boji v Ameriki

Generalna stavka v San Francisku

Gospodarski načrt predsednika Roosevelta, ki je sicer kapitalistično-fašističen, ima dve načeli, ki bi bili vstanu omiliti trenutni gospodarsko-socialni položaj. Zedinjene države so gospodarsko jako razvite. Tam je industrijalizirano skoraj vse gospodarstvo. V industrijo ne spadajo samo tovarne, rudniki itd., marveč tudi agrarna produkcija, promet itd. Ob tem razvoju je Roosevelt zahteval skrajšanje delovnega časa ob neokrnjenih plačah in zaposlitev čimveč nezaposlenih, ker javna skrb ne more trajno nositi bremen za nezaposlene. Mnogo delodajalcev se je načrtu upiralo in le polagoma se uveljavlja. Podjetniki ne morejo razumeti, da bi kdo smel posezati v njih kapitalistično gospodarstvo.

Skoraj vse delodajalske organizacije in trusti se pa odločno upirajo temu, da bi se kdo vmešaval v mezdne razmere

med delodajalci in delavci. Podjetniki bi že še akceptirali nekatere reforme predsednikov, nočejo pa akceptirati predloga, da naj ostanejo plače iste, če se skrajša delovni čas in če se namesti več delavcev. Ne ozirajo se prav nič na moralno načelo nekaterih gospodarskih teoretikov, ki pravijo, da je kapitalizem v dobri konjunkturi ob velikem izkoriščanju delavstva nagrabil ogromne rezerve in da mora te rezerve sedaj v krizi vsaj deloma porabiti v omiljenje socialne krize s tem, da se ohrani primerni nivo mezd in da se zaposli čimveč nezaposlenih sodržavljanov. Tege podjetniki nočejo razumeti, se upirajo in usiljujejo delavskim organizacijam borbo za ohranitev delovnih nočej.

Tudi splošna stavka v San Francisku ima to ozadje, ki je eden največjih bojev v Zedinjenih državah,

ki se kar vrste neprestano po raznih krajih in posameznih industrijah.

Stavkovno gibanje v San Francisku se je pričelo že maja meseca. V stavko so stopili pristaniški delavci

ker so podjetniki odklonili, da bi delavski zastopniki sodelovali v uradu za preskrbo dela.

V tem uradu so hoteli gospodariti delodajalci sami. Delavske strokovne organizacije so pa zahtevale zase izključno pravico kontrole nad tem uradom. Vrhutega so delodajalci zahtevali še znižanje mezd. Zahteva sta pa vedli do najostrejšega spora in do splošne stavke.

Washingtonska vlada je prvotno intervenirala, toda brez uspeha, zato prepušča rešitev spora lokalnim oblastem.

San Francisko je največje pristaniško milijonsko mesto v Kaliforniji. V tem mestu in okolici je stavkalo že v torek okoli 165.000 delavcev in delavk vseh strok. Stavkovno gibanje posega z naglico tudi na okolico in daljnje kraje, zlasti pristanišča. V stavko je stopilo najprej 4000 nameščencev obeh cestnih železnic. V Birminghamu (Alabama) je pričelo stavkati 18.000 delavcev. Poziv na splošno stavko je bil izdan že 15. t. m. obenem z apelom, da tiste organizacije, ki še niso sklenile splošne stavke, sklenejo to čimprej. Na podlagi sobotnega sklepa je že v nedeljo stavkalo v San Francisku 45.000 organiziranih delavcev, v sosednjih pristaniščih pa 35.000.

Jasno je, da je bilo mesto v nedeljo zjutraj kakor mrtvo. Župan mesta je zagrozil s silo, pripravil je okoli 10.000 vojakov in civilnih formacij, ki stražijo notranje dele mesta. Zunanje dele mesta je zasedlo de-

lavstvo, ki hoče preprečiti dovoz stavkokazov in življenjskih potrebščin v mesto. Z stavkokazi je že bilo več krvavih spopadov, ker jih brani županova obramba. Kljub temu je San Francisko izoliran.

Ne tanki, ne topovi, ne strojne puške niso vstanu nadomestiti onega, kar lahko da družbi delavska roka.

Mestno prebivalstvo je v silnem strahu. Bogataši beže iz mesta; nad stotisoč jih je že poiskalo zavetja v begu in še vedno beže. Pričakovati je, da še pride do prav resnih konfliktov ter da bo končno moral odjediti prešerni kapitalizem ter računati z delavskimi zahtevami, ki branijo samo svoj socialni sedanj položaj ter zahtevajo vpogled pri uradu za preskrbo dela.

To sta dve važni zahtevi. Življenjski standard je danes povsod nizek. Kako torej pride delavstvo do tega, da bi dopuščalo, da mu usili bogati kapitalizem še bolj pasje življenje. In, če podjetniki ne klonijo niti takozvanim poravnalnim sodiščem, ki so obvezna, z namenom hujšega izkoriščanja, zakaj bi delavci, ki branijo samo svojo borno eksistenco?

In delodajalci naj poslušajo v uradu za preskrbo dela? Kaj to pomeni? To pomeni zniževanje plač, ker se ne bodo ozirali na minimalne plače pri dodeljevanju delavcev; dalje pomeni to protekcionizem, ker bodo dodeljevali delavce samo podjetnikom, če jim bo všeč, če se ne bodo bali konkurence itd., ne pa onim obratom, ki po obratnih razmerah in kapitalnih močeh lahko zaposlijo večje število delavcev. Te nevarnosti vidi delavstvo, zato se upira.

Ta največja ameriška stavka utegne trajati daljšo dobo.

Angleški rudarji za šesturni delovni dan

Zveza angleških rudarjev je sklenila na svoji seji, da predloži podjetnikom, da se takoj uvede v rudnikih sedemurni in pozneje šesturni delovni dan brez reduciranja plač.

Organizacija vztraja na tej zahtevi. Če pride v rudarski stroki do stavke, bo v interesu rudarjev proglašena eventualno splošna stavka.

Rudarji pričakujejo, da podjetniki te odgovornosti ne bodo prevzeli nase.

Na Čehoslovaškem so se komunisti s svojo ponudbo obrnili na narodne socialiste ter češke in nemške socialne demokrate. Češki narodni socialisti se imenujejo socialiste, so samostojna stranka, vendar pa podpirajo socialne demokrate v delavskih vprašanjih. Sodelovanje s komunisti so naravnost odklonili.

Tudi češki in nemški socialni demokrati na Čehoslovaškem so se posvetovali o komunističnem predlogu.

Obe stranki sta ponudbo zaenkrat vljudno odklonili, ker komunisti v Nemčiji niso bili lojalni in tudi sami doma imajo večkratne enake izkušnje.

Dalje so češki in nemški socialni

Brazilija je dobila novo ustavo

ki med drugim vsebuje tudi določila, da mora biti v industriji udeležen predvsem domači kapital. Tudi vodstva obratov morajo biti v rokah domačinov.

Wallischevi tovariši pri februarški obrambi Leobna, obtoženi veleizdaje, so bili obsojeni 18. t. m. od graškega sodišča. Od 18 obtožencev so bili trije oproščeni, ostali pa obsojeni na skupno 17 let in 2 meseca težke ječe.

demokrati v vladi. S sedanjo taktiko so šteli demokracijo in socialne pravice delavcev, ker so v državi soodločevalen faktor. Če bi v sedanjem trenutku šli v opozicijo daleč na levo, bi se porušila demokratična večina in nastopila politična desorganizacija, kateri bi nujno sledila reakcija, ki se že nekaj let trga za oblast v državi. Pakt bi služil v sedanjem trenutku samo komunistom za akcijo.

Razumljivo pa je, da tudi čehoslovaški socialni demokrati načelno niso proti enotnosti, ki bazira na realnem in lojalnem sodelovanju, vendar se pa mora to vprašanje urediti mednarodno, to je, med obema internacionalama.

Papen padel v nemilost

Nemški podkancler je baje že petkrat prosil za sprejem pri državnem predsedniku, od katerega pa ni prejel nobenega odgovora. Politični krogi smatrajo, da je Papen padel v nemilost in doigral svojo vlogo.

Proslava o odpravi suženjstva v Angliji. V Angliji se vršijo velike priprave za proslavo stoletnice odprave suženjstva v angleških kolonijah, ki se bo vršilo ta mesec. Pred sto leti je dobilo v Angliji nad 700.000 sužnjem svobodo.

Danes je najnevarnejši pojav mednarodna fašistična reakcija. Proti tej se mora naperiti vsa borba, ker so za napredek delavskega gibanja in njega akcijsko sposobnost potrebne predvsem najširše svoboščine.

Vprašanje socialistično - komunističnega sodelovanja je torej zopet v razpravi. Naloga obeh internacional je, da to vprašanje lojalno rešita in uredita modalitete, da se delavstva ne bo več zavajalo v medsebojna klanja in preganjanja. Cilj je isti:

osvoboditev delavstva izpod kapitalističnega jarma.

Kdaj in kako naj doseže delavstvo ta cilj, je pa taktično vprašanje enotnega delavstva. Temu cilju ne služi cepljenje delavskih vrst.

Pomen sedanjega delavskega gibanja v Ameriki

Zgodovina Zedinjenih držav ne pozna delavskih bojev v taki izmeri, v kakršni se vrše sedaj že vse leto. Vzrok temu pojavu so gospodarske razmere. V Zedinjenih državah so imeli, kakor v Angliji, povečini dobro konjunkturo. Obe državi sta bili dominantni na svetovnem trgu, zato nista imeli konkurence ter sta obe kot dobavitelji gospodarsko prospevali. V teh dobrih časih sta razmeroma dobro plačevali delavstvo in ga polno zaposlovali s krajšimi izjemami. Delavske organizacije v teh razmerah niso mislile na to, kam vodi neprestana eksploatacija kapitalističnega gospodarstva, marveč so s svojimi organizacijami, ki so se že kmalu osnovala, zahtevali samo ugodne delovne pogoje in čimprimernejše plače. S tem in podpiranjem članstva je bila naloga strokovnih organizacij končana.

V dobi prospevajóčega kapitalizma delavske organizacije niso imele težkih bojev, danes v krizi pa postajajo delavski boji težki tudi v nekdanjih gospodarsko cvetočih državah. Kapitalizem se je izpopolnil in lahko vrši svojo nalogo s stroji z večjim dobičkom kakor z delavci. Delavci so postali nepotrebni tudi v Ameriki.

Zakaj je tako, se vprašujejo delavske organizacije. Zakaj? In odgovorjati morajo, da niso več člani gospodarskega sistema, ker jih ta izloča. Gospodarski sistem živi, tehnično dovršena produkcija ne rabi delavcev. In če je delavec prej tudi bil postranski člen v splošnem gospodarstvu, je postal sedaj deloma popolnoma nepotreben. Tu je jelo delavstvo v »blagoslovljenih« deželah spoznavati, da eksistira na svetu dva tabora, tabor kapitalistov in tabor delavcev, ki se ves čas dejansko že borita za dobiček dela, odkar obstoja kapitalistični pospodarski sistem.

Angleško delavstvo je to že pred leti spoznalo. Tudi v Ameriki se pojavlja to spoznanje že več let. Toda strokovne organizacije do lani tega načela niso hotele pripoznati, dočim se sedanji boji vrše že pretežno v njihovah razrednega boja. To spoznanje velikih ameriških strokovnih organizacij, ki so se doslej nekako odtegovale sodelovanju mednarodnemu delavskemu gibanju, je ena največjih pridobitev splošnega delavskega gibanja.

Velikanska stavka v San Franciscu to potrjuje, čeprav se širijo o tem gibanju diskreditujoče vesti, češ, da so delavce nahujskali komunisti (danes je vsak komunist, ki zahteva pravico), da je stavka ustavljena, ker so zaupniki spoznali prevare, ter zahtevali razsodišče v sporu s podjetniki, toda z odločno zahtevo, da sprejmejo razsodbo tudi delodajalci.

Delavstvo s tem ni nič popustilo, marveč hoče le nuditi priliko za spo-

razum; če pa sporazuma ne bo, pojde ogromna borba dalje, v kateri stojita na eni strani delavski in na drugi pa podjetniški razred. Gospodarski proces s tem dokazuje ameriškega delavstvu, da to tvori poseben

razred, delodajalci pa poseben v družbi.

Zaraditega je ta že mesece trajajoča borba ameriškega delavstva s podjetniki in vlado zgodovinskega pomena.

Socialna demokracija in bolgarski režim

Proglas bolgarske socialne demokracije

Dne 12. t. m. je bolgarski ministriški predsednik govoril v Sofiji o vzrokih državnega udara in o načrtih svoje vojaške diktature.

Simon Georgijev je navedel, da je dežela bila konec maja v žalostnem položaju. Potrebna je bila nadstrankarska vlada. Ker se stranke niso zedinile, je prevzela inicijativo vojska, da reši domovino. Z načrtom je soglašal kralj.

Vlada ima namen ustanoviti avtoritaren in strokovnjaški režim s tem, da pritegne k sodelovanju glavne faktorje gospodarskega in kulturnega življenja ter zastopnike poklicev. Parlament naj bo korektiv nasprotstev med gospodarskimi skupinami.

Vlada je v mnogih okrajih uvedla zakonitost in državno avtoriteto, zalsti s tem, da je razpustila macedonske revolucionarne organizacije in s tem zadušila medsebojna obracunavanja z revolverji, puškami, bombami in strojnimi puškami. Pri razorožitvi komitačijev je zaplenila vlada 81.938 pušk, 47 strojnih pušk, 64 revolverjev, 15 avtomatičnih pištol, 7767 bomb in 701.308 patronov za puške.

S sosedi hoče nova vlada živeti v miru. Odnosaji z balkanskimi državami se v kratkem normalizirajo in politika bo usmrjena v okrepitev miru na Balkanu.

Bulgarski socialni demokrati so izdali ob prepovedi političnih strank v Bulgariji poseben protest, v katerem pravijo med drugim:

V izvrševanju svoje državljanske in socialne pravice glasno

protestiramo proti brutalni kršitvi ustave in zakonov dežele,

proti razpustitvi političnih strank, proti uvedbi drakonične cenzure, proti prepovedi čsopisja in proti razveljalenju vseh pravic bulgarskega ljudstva.

Državni udar z dne 19. maja je protiljudska akcija, z usodnimi vplivi za deželo.

Vse ljudstvo po mestih in vaseh je odločen nasprotnik vsakega državnega udara in vsake diktature.

Akcije majhne peščice zarotnikov in majhnega dela častnikov ljudstvo ne odobrava. Diktatorska nagnjenja vlade tirajo deželo v usodne krvave puštolovščine. Posezanje vojske v politično življenje dežele s postavljanjem in odstavljanjem vlad vojsko demoralizira in korumpira.

Ljudstvo, ki po 19. maju šele prav resno trpi pod gospodarsko krizo, zahteva kruha, svobode, miru in mirno, varno življenje. Ne mara ne tiranije, ne samovolje in nereda. Ne mara biti brez pravic in biti sluga tujih interesov.

Sedanja vlada ne stori nič novega v razmerah dežele.

Njen čin spada v področje razdiranja, ne pa izgradnje.

Nadomestiti se mora čimprej z vlado, ki bo slonela na političnih silah dežele, ki so zopet uveljavila ustavo, državljanske svoboščine in parlament, odpravila cenzuro ter nudila deželi vse možnosti in predpogoje za razvoj svobodnega, ustvarjajočega duha in za politični in socialni napredek.

V imenu najvišjih interesov ljudstva zahtevamo, da takoj prenehajo vsa ustavi nasprotna in nečloveška dejanja. Usodno vprašanje trenutka je, če se ostane na nevarni poti prelivanja krvi in puštolovstva.

Vlada ljudskega blagostanja na podlagi ustave

to je najbolj goreča želja vsega ljudstva, ki molče in z bodalom v srcu protestira proti državnemu udaru.

Naj bodo nezamrljive besede velikega Mirabeaua: »Molk narodov je najzgovornejši nauk za vse vlade in kralje.« nauk za vse.

Poljska na razpotju?

Poljski političarji odklanjajo sodelovanje pri vzhodnem paktu, češ, da ga ne potrebujejo, ker so si zavarovali hrbet proti Rusiji in Nemčiji, z baltskimi državami pa šele sklenejo tozadevne pogodbe. Francoski zunanji minister Barthou je Poljsko resno pozval k sodelovanju, če ne, bo morala Francija odstopiti od pogodbe iz leta 1921, na podlagi katere je mnogo žrtvovala za Poljsko. Poljska pa pristanek še dalje odklanja, češ, da mora počakati na razvoj dogodkov.

Poljske opozicionalne stranke zahtevajo, da se Poljska pridruži Franciji in Mali antanti, češ, da je ta koalicija danes največjega pomena z nadaljnjo usodo srednje Evrope.

Za poslanika Čehoslovaške države v Moskvi je bil imenovan Bogdan Pavl. Za sovjetskega poslanika v Pragi pa je imenovan Sergej Aleksandrovič, ki je te dni že predložil akreditivne predsedniku republike v posebni avdienci.

Doma in po svetu

Jugoslavija je odpovedala Italiji pogodbo za trgovino z lesom, ker je Italija sklenila z Avstrijo slično pogodbo, v kateri pa nudi Avstriji veliko večje ugodnosti in carinske popuste kakor nam. Ko je Jugoslavija zahtevala, da se ji priznajo iste trgovske ugodnosti, je Italija to odbila. Radi tega je Jugoslavija pogodbo odpovedala.

Zakon o mestnih občinah je bil objavljen v »Službenih Novinah« dne 19. t. m. Zakon je s tem stopil v veljavo. — Volitve bomo najbrže imeli še letos.

Hude poplave imamo tudi v Jugoslaviji. Zlasti v okolici izliva Kolpe v Savo. Bosanska Kostajnica je deloma pod vodo, popolnoma preplavljenih je več okoliških vasi, kakor tudi več krajev severne Bosne. Škoda se ceni na 6 milijonov dinarjev.

Neznaten uspeh je dosegla avstrijska vlada s svojim pozivom, da morajo vsi posestniki eksplozivne snovi oddati do določenega termina, dne 18. t. m. Pozivu vlade se je odzvalo le par ljudi. Atentati se kljub drakoničnim odredbam nadaljujejo. Avstrijski tisk se bridko pritožuje nad zakrknjenostjo opozicije, ker je množina oddanega materiala malenkostna. Istočasno se pa vrše še vedno novi atentati.

Velikanske poplave, v tem letnem času nekaj nenavadnega, so težko prizadale vso Galicijo. Veliki deli Krakova, Lvova, Ržesova, Stanislavova in drugih mest so pod vodo. Reke Visla, Sana, Pripjat in druge so katastrofalno narasle in še vedno narščajo po 20 cm na uro. Škoda je neprecenljiva, ker je tudi petrolejsko okrožje vse preplavljeno. V valovih je našlo smrt več sto ljudi. Člani vlade so se podali v kraje katastrofe. Zeleznice so na mnogih krajih pretrgane.

Rudniška nesreča v Nemčiji. V rudniku Marienstein pri Schaftlachu v Nemčiji so začeli uhajati iz rova strupeni plini, pri čemer so se trije rudarji zastrupili. Tudi pri težavnih reševalnih delih se je lažje zastrupilo več reševalcev.

Ogromen predor pod reko Mersey so otvorili te dni v Angliji. Pri gradnji tega predora je bilo zaposlenih skoraj 9 let več tisoč delavcev. Predor je dolg 1 km 800 m, širok 14 m.

Hud potres v Panami je dne 18. t. m. domala porušil mesto Dairis. Potres je zahteval kakor se domneva mnogo človeških žrtev in povzročil ogromno škodo.

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

Tone Maček:

Slučaj Kumberger

Hodili so v skupinah, a tudi posamezno. Oba mlada rudarja sta jih dohitevala in prehitevala. Bili so stari izdelani kmetje in prevžitkarji, ki so jedva postavljali nogo pred nogo, bile so izgarane kmetice z od dela zateklimi in razpokanimi rokami, bile so stare ženi, ki so vso pot vrtele molek med prsti, bili so kmečki fantje in dekleta, hlapci in dekle, ki so si že pred meseci izprosili pri svojih gospodarjih dopust za romanje na Kum in so potem ves čas o tem sanjali, ker jim je to pomenilo redko in odlično spremembo v enoličnem in težkem življenju, ki jim je pomenila več kakor bogatim potovanje na Riviero, ko so mogli vsaj par ur pozabiti na svojo realnost in prepuščajoč se trenutku, dati razmaha svojim domišljijam in se nekontrolirano izživljati. Bili so med njimi otroci, šolarji, ki so venomer tožili, da jih bole noge in da so žejni in bile so tudi matere, ki so vse oznojene in zasopihane nosile v naročjih svoje dojenčke.

Večina teh kmečkih ljudi je šla bosa, čevlje so pa skupaj zvezane nosili obešene preko ramen. Njih noge niso bile vajene obutvi, doma po poljih in hlevih so hodili navadno bosi. A tudi oni, katerim hoja v obuvalu ni delala preglavic, so enako

storili, iz gole štednje. Če si kmečki človek kupi par čevljev, že vnaprej izračuna, kako dolgo morajo vzdržati, zato njih uporabo skrcuje na minimum. Koža na bosih podplatih, ki je že utrjena, se ne obrabi in ne raztrga, in če se tudi, saj sproti nova raste, pri čevljih pa ni tako. Za nove podplate je treba šteti denar. Zdelo se jim je skrajno potratno, da so ljudje iz zasavskih rudnikov, ki so mimo njih hiteli proti istemu cilju, tako lahko miselno trgali svojo obutev po ostrem kamenju in nek postaren možanec, ki je svoje kvedraste skorje nosil na palici obešene za pleči, se je celo pikro obregnil v Janeza, ko je šel mimo:

»Vi imate pa gotovo dosti čevljev doma, da se vam jih nič škoda ne zdi.«

»To ravno ne, ali bos ne bi mogel niti pet korakov napraviti. Bi me preveč bodlo.«

»Mene pa nič ne bode. Grem lažje bos ko obut.«

»Seveda, vi ste že navajeni, ker tudi doma hodite pri delu bosi. Mi pa ne moremo v jamo hoditi bosi. Zato imamo bolj občutljivo kožo.«

Očividno pa starca s tem ni prepričal. On je bil slej ko prej uverjen, da je tehle knapov samo prevzetna zapravljalnost in baharija.

Pot se je vlekla zdaj v desno, zdaj v levo, zdaj navkreber, zdaj položno navzdol. Prišli so do križpotja, kjer je stal lesen kašipot. Ena roka je kazala

v smer odkoder so prišli: »Čez Matico v Hrastnik.« Druga je kazala proti zapadu: »Čez Dobovec v Trbovlje in v Zagorje.« Tretja je kazala naprej v hrib, na Kum. Še eno pičlo uro, pa smo gori, so se tolažili. To je dalo potnikom novih sil; skoro bodo na cilju. Moški so si preložili suknjič iz enega ramena na drugo, ženske so snele naglavne rute in si s predpasniki obrisale pot raz lic in so šli naprej.

Kmalu so zaslišali ubrano in blagodoneče pozvanjanje. Pri svetem Joštu so trijancili.

»To se pa sliši že čisto blizu. To mora biti že tamle za ono skupino dreves.«

»Le počakai, boš še precej časa šel,« je miril Janez Francetovo nestrpnost.

»Pa kako da še ni nič videti cerkve?«

»Je tudi ne boš videl prej, da boš gori. Gozd sega tik pod vrh.«

»Kaj pa zvonijo sedaj?«

»Menda vabijo k večernicam.«

Šli so molče dalje. Nekateri so začeli zaostajati; sedli so ob poti in se začeli obuvati, kajti ne spodobi se, da pridejo na sveti kraj bosi. Tudi ne bi bilo priporočljivo, gori je gotovo že precej naroda, pa lahko kdo z okovanim čevljem stopi na boso nogo.

Zvonenje je prihajalo vedno bližje in je bilo slišati kakor da zvoné že nekje nad glavami utrjenih romarjev.

V ogledalu

Blagor samodopadljivim! Ob otvoritvi protirebožniške razstave je govoril njen predsestnik dr. Grivec tudi tako-le: »Spričo grozeče brezbožnosti je potrebno, da se zaruzajo vsi, ki jim je še mar vera, morala, kultura in družabni red, v enoten složen nastop.« Analiziramo malo te argumente: zaradi vere si ne bomo delali sivih las, saj je to za nas stvar vsakega posameznika, kako si uredi svoje razmerje ... stvar, stvar. Morala je pa že boli kočljiva, vendar je pojmov in predstav o morali mnogo. Če vzamemo moralo, ki je bila poloficijsko, če ne povsem službeno, od zabožnikov predstavljena v srednjem veku za časa inkvizicije in ki jo danes predstavlja zabožniški režim n. pr. v Avstriji (da sploh dalje ne gremo), potem to moralo kar mirno prepuščamo zabožnikom in v njih slogi, sami pa terjamo zase svojo. Če vzamemo precej slične pojme o kulturi (morda o oni, ki je gorela v protireformacijski dobi v naših krajih ali pa oni, ki so jo širili verni konkvistadorji v Južni in Srednji Ameriki, ali pa križarji po vsej Evropi ali pa ono, ki je bila puhtela z nemških grmad v lanskim konkordatnih časih v Nemčiji) se nam tudi ne bo kolcalo za njo. Če pa je komu žal za današnjim družabnim in gospodarskim redom, v katerem na desetmilijone ljudi strada (če ne omenimo ničesar drugega), naj kar ostane v njem, mi pa pojdemo naprej — v boj za novega. Tako je s temi stvarmi. — Pa na tej razstavi vidimo še celo vrsto drugih stvari; n. pr. kako zabožniki vtihotaplajo v Rusijo cele grmade svojih stvari. To nas preseneča, ker smo bili vedno prepričani, da je spoštovanje državne oblasti za zabožnike eno najosnovnejših etičnih načel. Tu pa vidimo rovarjenje proti državni oblasti. Ali ni to morda herezija-krivoverstvo? In ko človek vse vidi, se vpraša samo to: je oni opravičen razlog, ki bi dajal pravico komurkoli smatrati svojo zabožniško propagando in reklamo za bolj moralno in bolj kulturno in bolj dopustno kakor pa je brezbožniška. To je vprašanje, ki bi ga morali zabožniki rešiti predvsem, potem bi lahko šele začeli s svojimi jeremiadami o težkem boju za obstanek. Pa bo še težji, zato skrbijo sami.

Kranj

O Delavski zbornici so se razpisali prečisti gospodje v »Gorenju« za to, da so mogli spet enkrat udariti po teh prešmetanih marksistih, ki samo delavski denar zapravljajo. E, gospodje, pa ste se urezali! Nimajo vsi ljudje malh, v katerih izginjajo milijoni težko prisluženega denarja, ne da bi kdo vedel kam gre ta denar in kako se upravlja. Delavske zbornice vodijo o svojih prejemkih in izdatkih točne javne račune. V proračunu je pa vsako leto naprej točno določeno, koliko bo dohodkov in kakšni bodo izdatki. Kontrole nad tem pa ne vodijo samo delegati Delavske zbornice, ampak tudi ministrstvo za socialno politiko. Delavska zbornica ne more napraviti nobenih izdatkov, ki jih minister ne odobri. Tudi plače uradnikov — med njimi so tudi krščanskosocialni — so take kot jih odobri minister. Toliko v pomirjenje. Gospodje, ki stikajo v proračunu Delavske zbornice naj rajše enkrat prezačijo proračune njim tako k srcu prišle ... in naj tam pogledajo radi plač in drugih izdatkov, zlasti tudi to, kar jih tako zelo zanima, koliko jih žrtvuje za brezposelne verne delavce in delavke. Nadalje naj gospodje poskrbe, da bo bira odpravljena in stolnina v skladu z veljavnim zakonom, pa bo marsikateremu revnemu človeku pomagano za katera bi po mnenju prečastitih gospodov okoli »Gorenja« morala skrbeti Delavska zbornica. Koncem konca naj si prečastiti gospodje tudi prečitajo statut Delavske zbornice, da bodo vedeli kakšen delokrog ima ta institucija. Vsak delavec pri nas ve, da Delavska zbornica po zakonu sploh ne more biti podporna institucija za brezposelne, ampak, da je ta naloga poverjena Borzam dela. Za Borze dela pa vemo, da imajo tako nesrečno sestavljen statut, ki ga je napravil krščanski socialc dr. Gosar, da gre največ od delavcev nabranega denarja namesto za podporo brezposelnih — za zidanje hiš in v rezervne fondе. Ako bi se n. pr. cerkev odrekla kongrui bi bilo takoj veliko desetmilijonov v državi blaginji na razpolago za podporo brezposelnih. To bi bilo končno tudi pravično, ker katoliško časopisje tako rado grmi proti dvojnemu zaslužkarstvu. Tu pa je dvojno zaslužkarstvo tako izrazito kot nikjer drugje. Delavske zbornice vrše svoje naloge v skladu z zakonom. V njih imajo delavci besedo. Skrbite, prečastiti gospodje, da bodo tudi pri vas odločali verniki, da si bodo postavljali svoje pastirje, jim določali dohodke in dodeljevali delo, potem se le skrbite za Delavske zbornice. Veste, kaj pravi pismo: »Hinavec, zakaj vidiš pezdri v očesu svojega brata, bruna v svojem očesu pa ne!«

Gospodje se kitijo s pavovim perjem. V predalih zlahtnega »Gorenja« našteva nek prečastiti gospod kaj vse so krščanski socialci za kranjsko delavstvo že dobrega storili. Stoterim nudijo streho, stoterim dajejo hrano itd. Kako je že rekel Kristus tistim, ki se javno bahajo s svojimi dobrimi deli? »Resnično, resnično Vam povem, prejel so svoje plačilo.« Mi bi gospodom njihovega bahanja pa še kljub temu ne zamerili, če bi res tudi kaj iz svojega prispevali za to ubogo delavsko paro. Ali vse kar gospodje tako velikodušno nudijo delavstvu so plačali revni delavci sami. So plačali smo rekli in še plačujejo. Gospodje pa dajejo ime, se puste častiti kot delavski dobrotniki in love kaline na svoje limanice. Vi ne dajete ničesar iz svojega, za to se tudi nikar ne kitite s pavovim perjem. Kar delavcem dajete, na to imajo pravico. In še eno bo bržkone res, da so dohodki v te namene večji kot pa izdatki.

Ljubljana

»Napredni« brivci v Ljubljani so za nedeljsko delo. Obiskovalec brivnic ali pa »napredni« brivec se je oglasil v »Slov. Narodu«, kjer zagovarja s praznimi frazami nedeljsko delo v brivnicah. Dopisnik je vsekakor jako »napreden« človek, ker trdi, da je uvajanje nedeljskega dela »napredno« v času, ko je gospodarska kriza in ko ves civilizirani svet priznava, da je nedeljski počitek moralna pravica delavca. Kakor kak »pilber« trdi, da so brivci zaradi strank tu in ne nasprotno. Brivci, ki so dobro situirani, se jim mudi na izlet in istotako pomočnikom, da si privoščijo globlji požirek. Po mnenju tega dopisnika se tuji, ki prihajajo v Ljubljano, menda ves teden ne obrijejo, samo zato, da dajo ljubljanskim brivcem zaslužiti. Tuji imajo tudi lepši utisk, če najdemo v Ljubljani obrite ljudi. Nezmiselnost bi bilo ponavljati vso modrost dopisnika, ker je že iz teh navedb razvidno, kako inteligentnega in naprednega obiskovalca imajo ljubljanski brivci ob nedeljah. To ni le žalosten pojav, marveč bolj smešen.

Maribor

Truplo tragično preminulega dijaka Walterja Pongratza so minulo sredo prepeleli iz Maribora v Gradec. Poleg potrtga očeta, ki je avstrijski emigrant, se je pred mrtvašnico splošno bolnice zbralo lepo število sodruživ in sodrugov, delavski pevci so zapeli dve v srce segajoči žalostinki, pogrebne obrede pa je opravil svečenik starokatoliške veroizpovedi, nakar je autofurgon mestnega pogrebnega zavoda odpeljal krsto proti državni meji.

Predavanje o III. delavski olimpijadi. V sredo, dne 18. t. m. se je pod okriljem »Svobode« vršilo v predavalnici Delavske zbornice predavanje o poteku III. delavske olimpijade v Pragi. Predaval je sodrug Eržen, ki je v nad eno uro trajajočem referatu na zanimiv način orisal potek te ogromne olimpijade in utise, ki so jih mariborski izletniki dobili med vožnjo z novim mestnim avtokarom v Prago in nazaj. Poslušalci so si ogledali tudi številne slike in fotografije prške olimpijade.

Koncerti olupševalnega društva v mestnem parku. Mariborsko olupševalno društvo je letos priredilo že več koncertov v mestnem parku. Za te koncerte so bile angažirane menda že vse mariborske godbe, ignorira pa se očividno godba Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev, ki letos pri teh koncertih še ni nastopila. Ugotavljamo to in kličemo v spomin vsem onim, ki obiskujejo parkkoncerte in plačujejo članarino olupševalnemu društvu. Vodstvo olupševalnega društva pa pozivamo, naj javnosti pojasni, če morda smatra, da je mestni park namenjen samo ...

»Slovenec« je objavil veselo vest, da bodo v kratkem tudi v Mariboru priredili protibrezbožno razstavo. Mariborčani se seveda te nadvse potrebne razstave hudo veselijo, zlasti oni, ki jih ne tarejo druge skrbi.

Celje

Pogajanja v Westnovi tovarni,

katerih se udeležuje za Delavsko zbornico s. Golmajer, za SMRJ pa s. Leskošek iz Ljubljane, so se vršila preteklo sredo vse dan in, kakor posnemamo iz poročil referentov na velikem shodu, ki se je vršil ta dan zvečer pri Zelnem travniku, niso za enkrat dosegla nikakih bistvenih rezultatov. Shod sam je tako po izredno veliki udeležbi, kakor po splošni razburjenosti kazal, da sta sila in pomanjkanje priklopela do vrhunca. — Delavski zaupniki in njihova organizacija je predložila vodstvu tovarne predlog da se upelje v tovarni 40-urni delavnik, da naj se zaposlijo vsi delavci, ne da bi polovico tedna praznovali in določili naj se vsaj tako minimalno plačo, da so bo dalo z njo shajati. V tovarni je skrajšani delovnik uveden že blizu 4 leta in so ljudje v tem času zaslužili manj, kakor bi za najbornejšo hrano potrebovali. Seveda v tem času niso mogli niti misliti na nakup obleke in perila. Kar so takih stvari imeli še iz boljših časov je sedaj po 4 letnem skrajšanem delu popolnoma porabljen in če ne bo kmalu kake pomoči, bodo morali brez sraja hoditi na delo. Tako daleč je že prišlo.

Westnovim delavcem ni mogoče očitati, da v svojih zahtevah niso skromni, saj so par let molče trpeli in čakali na boljše čase. Sedaj pa ne morejo več in merodajni faktorji, bilo v vodstvu tovarne, bilo pri oblastih, naj se zavedajo, da tako ne more iti več dalje. — Vse te želje in položaj bo razložila posebna deputacija tudi g. banu in prihodnjo sredo se bodo pogajanja zopet nadaljevala. V četrtek, 26. t. m. ob 18. uri se bo pa vršil zopet pri Zelenem travniku shod, kjer bodo zaupniki poročali, kaj so dosegli pri g. banu in pri po-

Brivska obrt ni najbolj cvetoča, to je resnica. Vsekakor pa zaslužijo brivci in brivski pomočniki nedeljski počitek, to tembolj, ker je dovelj časa in prostora v brivnicah, da se tudi tak napreden Ljubljančan med tednom »milostno potrudil« v brivnico. Take nazore so imeli stari kronani fevdalci, danes pa je imajo samo še puhli domisljajci brez glave in brez srca.

PROMENADNI KONCERT DELAVSKE GODBE »ZARJE« bo v soboto, 21. julija 1934 ob 20. uri v Zvezdi. Na sporedu bo poleg drugih lepih točk tudi »Vzbujenje duhov«, Venček ruskih narodnih pesmi »Od Urala do Bajkala« in »Delavski pozdrav«. — Opozarjamo na to delavstvo Ljubljane in okolice, da se tega promenadnega koncerta delavske godbe »Zarje« udeleži.

Ravnateljstvo M. P. je pred kratkim sklenilo znižati vozne cene na mariborski otok po 16. uri ob delavskih na Din 1.— za osebo. V tej svoti je všteta tudi vstopnina.

Obisk češkega pisatelja. V Maribor je prispel znani prevajalec Cankarja in drugih slovenskih pisateljev v češčino, pisatelj dr. B. Vybiral iz Olomuca, ki je potoval del časa po Jugoslaviji po nalogu znanstvene ustanove slovenskega instituta v Pragi, da prouči in sestavi poročilo o jugoslovanskih muzejih in knjižnicah. G. dr. Vybiral je obiskal tudi naše uredništvo in knjižnico Delavske zbornice, da se informira o njenem poslovanju.

Pevski odsek »Svobode« Maribor priredi v nedeljo, dne 22. julija 1934 izlet v Ruše, kjer bo imel ob 16. uri na vrtu gostilne Magdič vrtni koncert z malenkostno vstopnino Din 2.— za osebo. Odhod iz Maribora iz koroškega kolodvora s popoldanskim izletniškim vlakom. Povratek z vlakom zvečer. Vsi prijatelji društva in petja prijazno vabljeni, da nas bo čim več pohitilo k našim ruškim sodrugom. — Odbor.

Pločnik na zapadni strani Aleksandrove ceste esaltilirajo od kolodvora proti Krčevini. Zeleli bi, da se asfaltira po vsej dolžini, tudi pred parcelami, ki še niso zazidane, sicer se ne bomo rešili prahu in blata.

Vlom. V noči od srede na četrtek je neznan vlomilec vdrl v konfekcijsko trgovino krojača Cverlina v Gosposki ulici. Vlom je opazil lastnikov sin, ki je pozval stražnika, nakar se je začela dirka za vlomilec, ki pa je ušel na ta način, da je razbil veliko šipo v izlozbi in izginil v smeri proti parku.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

nirati. K tako častnemu rezultatu je pa v marsičem mnogo pomagal Olimpov vratar, dočim ima celjanski na vesti, vsaj en, če ne oba zadetka. Potek igre je bil pa na sportni višini brez hotimičnih surovosti, tako da smo dobili zopet malo upana, da se bodo razmere tudi v nogometnem sportu počasi vendarle normalizirale.

Jesenice

Izlet Jeseničanov v Celje

»Delavska Politika« je že poročala o našem izletu v Celju. Pomislili smo, se odločili, nabrali udeležence in denar, naročili posebni vlak za 500 ljudi in pripravili vse kakor je treba. In vlak se je odpeljal v soboto 7. t. m. popoldne s 446 udeleženci iz jeseniškega revirja, v Lescah jih je pristopilo še 14, v Ljubljani pa 25, tako da nas je bilo 485, ko smo se pripeljali v Celje. Vso pot je bil najlepši red, vozove smo okrasili, vzeli s seboj godbo in harmonikarje, k vsakemu vozu smo dali dva reditelja pa je slo. Kakš je bilo v Celju, kjer so nas celjski sodruzi sprejeli kar najlepše, kako je bilo na koncertu zvečer, kako je bilo pri rajanju in počitku do jutra: je delno že poročala »DP«. Drugega dne, v nedeljo, smo imeli krasno obisk in uspel shod v dvorani hotela Uniona, potem promenadni koncert naše godbe, popoldne pa izlete v okolico: na grad, na kopanje, v mestni park itd. do večernega vlaka, ki se je vračal ob 9. uri zvečer nazaj na Gorenjsko. Spet je šlo vse v redu kakor mora iti pri discipliniranih ljudeh. Sodruzi so zasedli vsak svoje mesto, zaupniki in reditelji so storili svoje in vlak je odbrzel ob velikem pozdravljanju celjanskih sodrugov in sodruživ v temno noč. V Hrastniku je bil poln kolodvor sodrugov, ki smo jih opazili ob oknu in so nas burno pozdravljali. Zelo prijetno so nas iznenadili s svojim pozdravom. In Trboveljčani, kjer smo stali eno minuto, ti so nas pozdravili, vedoč, da smo njih soborci, njih sotrpini in njih sodruzi. Naša godba je odigrala pozdravno koračnico in trboveljski sodruzi so burno pozdravljali vlak jeseniških železarjev. Nekaj sodrugov rudarijev, ki so bili v rovih, je poslalo vodstvu jeseniških izletnikov celo pismene pozdrave iz rogov. Hvala njim in vsem, ki so pokazali tolikšno razumevanje za proletarsko vzajemnost. In vlak je pihal skozi temno noč v jutro, dokler ni ob 1. zjutraj spet izkrcal jeseniške izletnike doma ... Lepo je bilo in še kdaj bo treba obiskati kake sodruge in proletarce kje, da si medsebojno navdamo od proletarske borbenosti in si podžgemo srca za nadaljnje borbe do končne zmage. — Fotografije iz izleta se dobe v Delavskem domu v zadr. prodajalni.

»Neplodna« opozicija. V očeh večin, ki se le umetno vzdržujejo, je glavni greh opozicij vedno ta, da le kritizirajo, k delu jih pa ni mogoče spraviti. Očitek te vrste smo brali pred kratkim v zvezi z vprašanjem »beračenja otrok«, češ, da so opozicijski govorniki in odborniki ropotali in glasovali pri proračunski seji obč. odbora zoper postavke, ki so namenjene socialno skrbstvenim nalogam in potrebam. Dotični dopisnik je prav drzno spekuliral s tem, da javnost ne bo opazila razločka med načelno kritiko proračuna in med stališčem k uporabi izdatkov. Zato je posteno zamolčal, da je na pr. opozicija kompaktno glasovala na eni kasnejših sei za odobritev uporabe izdatkov za podporo revnih občanov. Razgovoril pa se je obirno o tem, naj opozicija ne prihaja z nasveti okrog »beračenja otrok«, ako glasuje zoper proračun. ...

Na ta način bi volilec najbolj učinkovito predočil njih greh, da so šli in kar 852 glasov oddali opoziciji, t. j. da so jih zmetali v vodo, med tem ko jih še 816 ni. — Driš.

Ljubljanski sodruzi na Jesenicah. V soboto, dne 21. t. m. se pripelje ob 9.50 uri popoldne posebni vlak ljubljanskih in mošćanskih kovinarjev na Jesenice, kjer ostanejo dva dni. Ljubljanski in mošćanski sodruzi, ki jih bomo Jeseničani sprejeli kar najlepše, si bodo po predhodnem sporedu dopolne ogledali tovarne, popoldne ogled Jesenice in okolice, zvečer kino in dramska prireditev k uvodu k delavskemu sportnemu dnevu SK. Enakosti, drugega dne zjutraj odhod na Bled skozi Vintgar, popoldne okrog 2. ure povratek, popoldne zabava na Jesenicah, zvečer ob 7. uri povratek v Ljubljano. Ljubljanskim kovinarjem-sodrugom želimo predvsem iskreno dobrodošlico med nami in upamo, da se bodo počutili tu kakor sodruzi med sodruzi.

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo ob slabem vremenu tudi ob 3. uri) v popoldan romantičen film »Pod tropskim soncem« z Lupe Velezovo v glavni vlogi. Dodatki običajni. Prihodnji spored: Noč pred zaroko z Liano Haid in drugimi v glavnih vlogah.

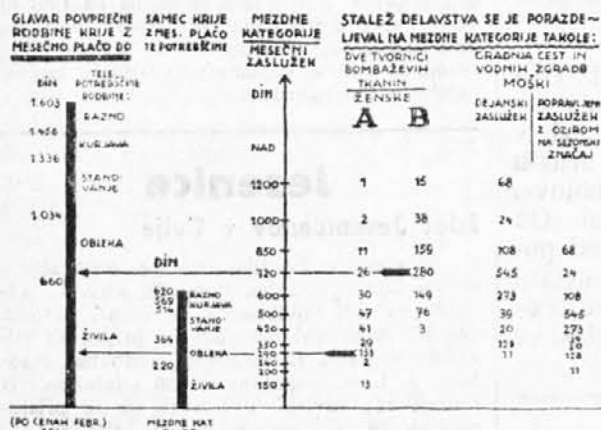
Študenti pri Mariboru

I. Delavsko kolesarsko društvo podružnica Študenti bo priredilo v soboto, dne 21. julija ob pol 20. uri (pol 8. uri) partijo v mesečini v Sp. Poljskovo. Sodelujeta centrala in podružnica Pobrežje. Udeleženci se naprošajo, da vzamejo svetilke seboj. Gostje dobrodošli. Za obilno udeležbo prosi odbor. — Družnost!

Filip Uratnik:

Zakaj je potreben zakon o minimalnih mezdah?

Naslednja slika nam bo pojasnila na najbolj nazoren in tudi najbolj kratek način, zakaj je potrebno, da se regulirajo minimalne mezde potom zakona:

To sliko čitajte, sledeč puščicam, takole:

133 delavk (največja skupina delavk) v tovarni A je služila mesečno Din 290.—, kar zadostuje za živila in del obleke samske delavke in kar bi ne zadostovalo niti za polovico živil rodbine. Vse ostale potrebnosti za življenje se morajo pokrivati iz drugega zaslužka. V tovarni B pa služi 280 delavk (največja mezdna skupina) mesečno 720 Din. S tem so krite vse potrebščine samske delavke, pri rodbini bi bila krita vsa živila in del obleke. Obe tovarni (A in B) izdelujeta isto vrsto blaga.

Pri gradnji cest so šteli vsi delavci, ki so bili zaposleni v Sloveniji v tej stroki 30. junija 1933.

Prva kolona pomenja tu dejanski zaslužek ob času, ko je delavec zaposlen. Ker pa se more delati le 8 mesecev v letu, je treba služiti poleti tudi za zimске mesce. Zato znaša pravi zaslužek (v zgornji tabeli popravljen zaslužek) le $\frac{3}{4}$ dejanskega zaslužka. Ako čitamo to tabelo po zgornjem navodilu, vidimo, kako nezadostni so postali zaslužki te stroke.

Ako bi priobčili tako sliko za vse naše delavstvo, bi videli:

Da je del delavstva, ki ne more kriti s svojim zaslužkom niti potrebščine za samca. Da je drugi del, pri katerem zaslužek za kritje potrebščine za samca zadostuje. Da je tretji del, pri katerem zaslužek potrebnosti za samca sicer presega, da pa je le malo delavcev te skupine, katerih zaslužek dosega eksistenčni minimum za celo rodbino.

V prvo skupino bi smeli spadati le učenci in drugi mladostni delavci, ki se svoje stroke šele uče. Torej v glavnem delavci do 17. leta, kvečjemu do 18. leta in le v izjemnem slučaju delavci, ki so vstopili v uk kasneje, kakor s 14. letom.

V drugo skupino bi smeli spadati delavci obojega spola v starosti, v kateri je dotična skupina pretežno neporočena.

V tretjo skupino bi morali priti delavci v starosti, v kateri je dotična starostna skupina pretežno poročena.

Tak je tudi naš obstoječi mezdni sistem.

On uvršča v nizke mezdne kategorije pretežno delavce in delavke pod 25. leti. Delavke ostajajo v drugi kategoriji tudi po tej starosti. Njih plače se sicer po 25. letu tudi dvigajo, a v splošnem bolj počasi. Pri moških delavcih pa mora mezdni sistem v starejših letih v večji meri računati z verjetnostjo, da so tudi vzdrževalci rodbine. To je eden izmed razlogov, ki pojasnjujejo, zakaj moške mezde v razdobju med 25. in 35. letom znatno naraščajo. Rodbinski eksistenčni minimum pa dosežejo zaslužki rodbinskih

poglarjev le v redkih primerih. Tu morajo pomagati zaslužki žene in otrok, ako so mogoči. Kjer pa niso mogoči, pada življenjski nivo rodbine pod povprečje.

Eden najvažnejših momentov, ki prihaja v poštev pri določanju delavske mezde, je starost delavca, poleg tega igra svojo vlogo seveda tudi kvalifikacija, krajevne dražinske razmere in slično.

Tak je naš normalni mezdni sistem.

Pričakovali bi nemogoče, ako bi pričakovali, da je v stanu pri sicer nespremenjenih gospodarskih, socialnih in političnih razmerah kak zakon ta normalni mezdni sistem bistveno spremeniti. To nemore biti svrha in namen zakona o minimalnih mezdah. Njegova svrha more biti le v tem, da izloči nenormalne izrastke tega meznega sistema. Kakšni so ti nenormalni izrastki?

V številkah, ki smo jih v uvodu navedli, so primerjane na podlagi dveh konkretnih primerov ženske mezde v dveh tekstilnih tovarnah naše banovine (A in B). V eni je ženska delovna moč normalno plačana. V drugi, ki izdeluje isto blago, je plačana delovna moč tako, kakor se smejo plačevati samo učne moči. Večina nezaposlenih delavk ne krije niti izdatkov za svoje potrebnosti.

To so industrije, ki bi jih lahko imenovali parazitske industrije, ker morajo kriti manjkajoči del zaslužkov zaslužki drugih.

Imenovali bi jih lahko tudi dumping industrije, ker ustvarjajo produkte pod takimi pogoji, kakor se ne bi mogli ustvarjati, če bi se uvedli ti pogoji za vso delovno silo v gospodarski zajednici. Take industrije vrše nelojalno konkurenco, na katere pobijanju ni zainteresirano samo delavstvo, temveč vsa solidna obrt in industrija.

Zgornji primer iz tekstilne industrije seveda ni edini te vrste.

(Konec prihodnjic.)

Hrastnik

Povsod vidijo strahove. Dne 5. julija t. l. se je zbralo prebivalstvo Hrastnika pred rudnikom, da sprejme v svojo sredo iznemogle in gladne rudarje, ki so skoro tri dni prebili v jami v boju za poslednji kosček kruha in jih pozdravi. Ko je iz rova prispel tudi poslednji mož, je spregovoril s. Malo- vrh, ki je v prisrčnem nagovoru čestital rudarjem k njihovi zmagi v težkem boju in jim v imenu vsega ostalega delavstva izrekel dobrodošlico. Nato je zapel pevski zbor »Svobode« »Delavski pozdrav«, godba pa je zaigrala delavsko koračnico. Vsi navzoči so bili vzhiceni nad tem lepim sprejemom in obenem globoko ganjeni. Rudarji pa so si tak sprejem v resnici tudi zaslužili. Našel pa se je nekdo, kateremu vse to nikakor ni hotelo iti v račun. Takoj jo je iztuh- tala modra glava. Rekel je, da smo mi de- lavci vse to napravili radi agitacije za ob- činske volitve. Revenu menda sploh ne blo- di ničesar drugega po glavi kot to in kako on hoče vsako priliko izrabiti za agitacijo, tako misli tudi o drugih. Mi pa mu javno po- vemo, da smatramo sploh vsako agitacijo čisto odveč. Za nas agitirajo tisti, ki, na- mesto da bi se držali Kristusovega nauka, obrekujejo pošteno delavsko gibanje in ne- gove funkcionarje. Kajti ljudstvo ve kje je resnica in kje je laž. Stari pregovor pa pravi: Kjer laž kosi, tam ne večerja!

Iz Prekmurja

Kako se godi gostilniškim in kavarni- škim nastavlencem. Moram Vam delavcem napisati par besed o tem, kako ravna go- tovi gostilničarji in kavarnarji s svojimi na- stavljenci v naši Krajini. V večini kavarn so samo natakarije, ki pa morajo biti mla- de in lepe, tako, da »vleče«. Revica mora biti z vsakim gospodom gostom prijazna. Vsi gosti, ki pridejo, katera ni za tako življenje, mora takoj spet nazaj odkoder je prišla. Sicer je že radi zaslužka primorana biti gostom všeč, saj druge plače kot samo milo napitnino itak nima in še od tega mora večkrat plačati gospodu šefu na mesec Din 180 za točilno takso. Službo pričinja ob 11. uri in traja do 2. ure zjutraj, navadno pa se ta delovni čas vsak teden parkrat po- daljša do 4. ali celo 5. ure zjutraj. Če pa gre potem uboga reva popoldne za eno ali dve uri spat, pa že gospod kavarnar pisano gleda. Vsi gostilniški kakor tudi kavarniški nastavlenci bi morali imeti vsak teden en dan prosto, pri nas v večini slučajev tega sploh ne poznajo tako, da se uboga natakarija lahko ubije pri svojem delu.

„Priatelj Prirode“

»Priatelj Prirode« podružnica Maribor. V nedeljo, dne 22. t. m. izlet v Dogaše. Od- hod ob 7. uri zjutraj od Kralja Petra trga. V ponedeljek, dne 23. t. m. družinski večer. Začetek ob 20. uri v društvenem lokalu, Ru- ška cesta 7. V nedeljo, dne 29. julija izlet na Pohorje k Bolfenku. Odhod ob 5. uri zju- traj iz Frankopanove-Stritarjeve ulice.

Ruše

Vse pride enkrat prav. »Dr. Reisman Vas hodi v Ruše farbat!« Tako se je izra- zil neki gospod v računskem oddelku, ko je nek delavec zahteval izplačilo bolniškega tedna. Dodal je še, da tovarna ni nora, da bi plačala zakonitih 48 ur bolniškega tedna, ako se dejansko v tovarni dela le 36 ur v tednu. Z imenovanim gospodom ne bomo debatirali, ali je tovarna primorana plačati 48 ali 36 ur bolniškega tedna, ker bo o tem ob priliki razsodilo sodišče. Vprašati se pa moramo, kakšen interes ima dotični gospod v tej zadevi, da pomaga ovirati izvajanje obrtnega zakona, ki itak tudi njemu donša koristi. Sploh pa se zadnji čas množijo pri- tožbe proti temu gospodu glede njegovega občevarjanja z delavci. Res čudno, ko pa ve- mo, da je bil za časa državnoborskih voli- tev zelo vpluden. Sedaj pa bi včasih naj- rajše tega ali onega, ki pride na izplačilni dan predčasno po svoj denar vrget iz pisar- ne. Vemo, da je dotični gospod naučen v tem poslu, ker v natakarski stroki je »ven metanje« večkrat potrebno. Upamo pa, da si bode gospod kljub temu premislil, predno bode v svojem novem poklicu pri delavcih preizkušal priučeno prakso. Farbarije od strani dr. Reismana si pa naj ta gospod do- bro zapomni, kolo časa se vrti, mogoče bo- de tudi on potreben takšne farbarije. — Fi- nis.

Rezultati z olimpijade

(1. nadaljevanje.)

Met krogla: Schöpk (CSR) 1238 cm, Fro- lik, Syrový (oba CSR).
Met diska: Ignacek (CSR) 37.70 m, Uleh- la, Žitek (CSR).
Kopje z mesta: Görrisch (ATUS) 4729 cm, Schuster (CSR).
Kopje z zaletom: Helgesen (Norveška) 4918 cm, Bezchleba, Jelinek (oba CSR).
4x100 m štafeta: Norveška 46.2, Praha, Plzen.
Švedska štafeta: Francija 2:12.1, Brno, Plzen.
Petoboj: Jelinek (CSR) 334.48 točk, Richter (ATUS) 322.86 točk, Breite (ATUS) 317.96 točk.
Desetboj: Schuster (CSR) 684.41 točk, Pukl (CSR) 659.81 točk, Dedoch (CSR) 650.83 točk.

Žene.

60 m: Deakova (Madjarska) 8.1, Ražko- va (CSR) 8.2, Dudasova (Madjarska) 8.3.
100 m: Deakova (Madjarska) 13.0, Raž- kova (CSR) 13.4, Jančurova (CSR) 13.6.
200 m: Deakova (Madjarska) 28.6, Jan- čurova (CSR), Lamos (Madjarska).
Skok v višino: Ražkova in Špačkova (obe CSR) 129 cm, Kovalovska (CSR) 125 cm.
Krogla: Špačkova (CSR) 8.92 m, Popova, Ražkova (obe CSR).

Japonska vlada je po svojem po- slaniku protestirala v Moskvi, ker je baje neko sovjetsko letalo krožilo nad japonskimi utrdami na mand- žurski meji.

Sport

SK Dobrna : SK Svoboda. V nedeljo se bo vršila na igrišču Svobode ob pol 6. uri popoldne prva kvalifikacijska tekma med Dobrno in Svobodo za vstop v I. raz- red. Druga tekma se vrši prihodnjo nedeljo v Trbovljah. Zmagovalec obeh tekem pri- de v finale z ljubljansko Reko, ki velja za favorita. Toda samo »velja«. — V nedeljo bo program zelo pester: Ob 15. uri rezervi železničar : Svoboda, ob tričetrt 17. uri pro- gošadna tekma najmlajših nogometašev III. in IV. jun. Železničarja, ob pol 18. uri kvalifikacijska tekma Dobrna : Svoboda.

Širite naš list!

PET KNJIG

II izda letos Cankarjeva družba svojim članom. In sicer:

1. Koledar Cankarjeve družbe za leto 1935.
2. Beer: Zgodovina socialnih bojev, I. knjiga.
3. Beer: Zgodovina socialnih bojev, II. knjiga.
4. Pavel Nizovoj: Ocean, ali kakor je pravi ruski naslov: Pod severnim nebom.
5. Ivan Molek: Sesuti stolp.

CENE GOVORE!

Plašči za dame že od Din 190'-.
Obleke za moške že od Din 170'-.
Obleke za fante že od Din 60'-.

Dosežen je naš cilj — Oblekli smo vse ljudi dobro in poceni!

Prepričajte se o vsem brez- obvezno v naših prodajalnah

TIVAR-OBLEKE

Najboljši cviček

iz Gdove peči ter pristna štajerska vina toči

VINARNA A. BRIŠKI

Ljubljana, palača „Grafike“.

Župujte svoje po- trebnosti pri naših inserentih.